Statutul judecătorilor Curții Constituționale

Revista ”Dreptul”, Nr. 6/2019, pag. 77

Autor: Cristian Ionescu
Nota - Compartimentul juridic - C.T.C.E. Piatra-Neamț:

La pct. I.1. din Decizia nr. 738 din 19 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial nr. 690 din 8 octombrie 2012, Curtea Constituțională a menționat că aceasta ”este garantul supremaţiei Constituţiei şi unica autoritate de jurisdicţie constituţională în România. În virtutea acestor prevederi, Curtea asigură controlul de constituţionalitate al actelor sau procedurilor cu privire la care a fost sesizată, constatând conformitatea sau neconformitatea acestora cu Legea fundamentală.”

Totodată, potrivit art. 146 lit. e) din Legea fundamentală, Curtea Constituțională are și atribuția de a soluționa conflictele juridice de natură constituțională între autoritățile publice.

Pe de altă parte, ”Curtea Constituţională nu poate fi transformată în legiuitor pozitiv, ci trebuie să-şi limiteze rolul la cel de legiuitor negativ, având doar competenţa de a lipsi de efecte juridice legile neconstituţionale. De asemenea, Curtea reţine că atribuţiile sale privind analiza conformităţii unor texte de lege cu Constituţia nu se pot extinde şi asupra aspectelor ce ţin de respectarea normelor de tehnică legislativă, atât timp cât aceste norme nu au relevanţă în plan constituţional." (Decizia nr. 86 din 26 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 129 din 25 februarie 2010)

Numirea în funcţia de judecător al Curţii Constituţionale este condiţionată de îndeplinirea a trei condiţii cumulative:
– pregătire juridică superioară;
– cel puţin 18 ani vechime în activitatea juridică sau în învăţământul juridic superior;
– înaltă competenţă profesională.
Legiuitorul ordinar a reglementat procedura de numire a judecătorilor constituţionali, detaliind în cuprinsul art. 5 al Legii nr. 47/1992 cazul numirilor făcute de Parlament. Astfel, depunerea candidaturilor la fiecare Cameră implică depunerea unui curriculum vitae şi a actelor doveditoare privind îndeplinirea cumulativă a condiţiilor stipulate de Constituţie. Candidaţii sunt audiaţi de comisiile juridice ale fiecărei Camere şi, ulterior, de plenul Camerei care face numirea. Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţe separate, numesc, cu votul majorităţii membrilor lor, la propunerea Biroului permanent şi pe baza recomandării Comisiei juridice, în calitate de judecător, persoana care a întrunit numărul cel mai mare de voturi. Numirea se face în temeiul prevederilor art. 142 şi 143 din Constituţia României, precum şi ale art. 5 şi 68 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale, prin hotărâre a Camerei Deputaţilor, respectiv a Senatului. Ultima etapă a procedurii de numire o reprezintă depunerea jurământului în faţa Preşedintelui României şi a preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, moment care marchează începerea mandatului de judecător.
În cazul numirii judecătorilor constituţionali de către Preşedintele României, Legea nr. 47/1992 nu prevede etapele procedurale pe care le implică numirea în funcţia de demnitate publică, însă este evident că verificarea îndeplinirii celor trei condiţii prevăzute de art. 143 din Constituţie este atributul exclusiv al Preşedintelui României. Decretul privind numirea unui judecător la Curtea Constituţională se emite în temeiul prevederilor art. 94 lit. c), ale art. 100 alin. (1) şi ale art. 142 alin. (2) şi (3) din Constituţie, precum şi ale art. 5 alin. (2) şi ale art. 68 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 47/1992. (Decizia nr. 459 din 16 septembrie 2014, publicat în Monitorul Oficial nr. 712 din 30 septembrie 2014)

Întrucât nu intenționăm să ne substituim interpretării date de autor asupra problemei de drept reținute spre analiză în acest articol, vă prezentăm, cu titlu exemplificativ, câteva paragrafe din acest studiu:

Propunerea candidaților de către grupurile parlamentare înseamnă practic susținerea politică exprimată de acestea pentru candidatul respectiv. Cu alte cuvinte, susținerea politică apare ca o condiție a procedurii de evaluare și votare a candidaturii. Rațiunea acordării grupurilor parlamentare a dreptului de a propune candidați pentru funcția de judecător constituțional rezidă în cerința asumării și susținerii de către grup a candidaturii. Dreptul deputaților și senatorilor de a face propuneri pentru funcția de judecător al Curții Constituționale se întemeiază pe calitatea respectivă. Susținerea politică a candidatului ține chiar de natura politică a candidaturii.

Menționăm că sunt diferențe de statut între magistrații judecători și judecătorii constituționali care se referă inclusiv la regimul juridic al incompatibilităților. În acest sens, Curtea Constituțională a constatat că nu poate exista identitate de tratament juridic între cele două categorii de magistrați – judecătorii și procurorii, pe de o parte, și judecătorii Curții Constituționale, pe de altă parte, în ceea ce privește cariera profesională.

Din punct de vedere teoretic, putem accepta ca principiu că, beneficiind de independență în exercitarea controlului de constituționalitate a legilor, judecătorii constituționali nu ar putea fi nici obligați de o altă autoritate publică să pronunțe o anumită decizie, nici să cadă în tentația de a confunda controlul de constituționalitate a

unei norme de drept cu aprecierea politică a acesteia. În practică însă, există din păcate pericolul ca instanța de contencios constituțional să aibă în vedere și considerente de ordin politic.

Dacă facem o comparație a obligațiilor legale ce incumbă judecătorilor constituționali, a căror nerespectare atrage răspunderea lor disciplinară, cu cele prevăzute în Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, vom constata un regim disciplinar net defavorabil judecătorilor de carieră, în raport cu cel prevăzut pentru judecătorii Curții Constituționale.

Evident că există un surplus de reglementare, întrucât judecătorii fiind independenți, soluțiile pronunțate de aceștia nu pot fi contestate procedural. Așa fiind, exonerarea de răspundere juridică operată prin art. 61 alin. (2) din legea organică a Curții este inutilă. În plus, deliberările plenului nefiind publice, judecătorii constituționali nu sunt expuși unei evaluări colective a propriilor considerente, a judecăților de valoare, aprecierilor, argumentărilor de specialitate etc., ce pot fi grupate în termenul de opinie, în sensul textului legal citat.

(Textul complet al articolului se regăsește în publicația menționată mai sus)

C.J.C.E. Piatra Neamț